

VIRÁGVASÁRNAP

Előzmények

Jézus hat nappal Húsvét előtt megérkezett Bethániába. Lázár házában szállt meg, akit nemrég a halálból támasztott fel. Már többször járt Jézus barátjánál, Lázárnál, ahol jól érezte magát, most is megkülönböztetett figyelemmel, hódolattal fogadták. Vacsorát készítettek számukra és Márta örömmel szolgált közöttük. Vacsora után meglepő dolog történt, Mária elővett egy font valódi nárdus kenetet és öntött belőle Jézus hajára, a többit pedig a lábaira öntötte, a nárdus illata betöltötte az egész házat. Miután Mária megkenete az Urat a drága kenettel, hajával törölte meg Jézus lábait, ami a legteljesebb hódolat jele volt. Jézust valóban ilyen hódolat illeti meg, hiszen feltámasztotta Lázárt és oly sok szerencsétlen beteget gyógyított meg. Egyedül Júdás méltatlankodott: „Mire való ez a tékozlás! Miért nem adták el ezt a kenetet háromszáz dénáron, és miért nem adták a szegényeknek?” Júdás a maga irigységét a Jézustól tanultakkal próbálja leplezni. Valóban tanította Urunk, hogy adjunk a szegényeknek, sőt azt is mondta, hogy ha kér valaki tőlünk, azt ne utasítsuk el. Ebben az esetben Júdás nem volt őszinte, nem érdekelték őt a szegények, neki más fájt. Jézusnak voltak követői, akik vagyonukkal szolgálták az Urat. A kis közösség pénztárosa Júdás lett. Neki kellett volna vigyáznia a pénzre, János apostol azonban feljegyezte, hogy Júdás ebből a pénzből rendszeresen lopott. Most persze méltatlankodik: „Miért nem adták el inkább ezt a kenetet háromszáz dénárért, és miért nem juttatták az árát a szegényeknek?” De nem azért mondta ezt, mintha a szegényekre lett volna gondja, hanem azért, mert tolvaj volt, és a nála levő erszényből, elszedegette, amit beletettek.” (Jn 12,5-6) Mária szerinte pazarol, de tulajdonképpen az fáj neki, hogy nem kerül hozzá ez a nagyobb összeg, amiből feltűnés nélkül el tudna venni. Jézus nem hányta a szemére, hogy lopott, hanem ezt mondta: „Miért bántjátok ezt az asszonyt? Hiszen jót tett velem, mert a szegények mindig veletek lesznek, de én nem leszek mindig veletek. Mert amikor ezt a kenetet a testemre öntötte, temetésemre készített elő. Bizony mondom néktek, hogy bárhol hirdetik majd az evangéliumot az egész világon, amit ez az asszony tett, azt is elmondják majd az ő emlékezetére.” Gyorsan elterjedt a hír, hogy Jézus Lázár házában van. Mindenki szerette volna látni azt az embert, aki egy szavával keltette életre a pár napja halott Lázárt. Voltak ott

Jeruzsálemből is, mert a Nagytanács már figyeltette Jézust. Minden lépéséről tudni akartak, hiszen meg akarták ölni, amit már régen eldöntöttek, csak a végrehajtás módja volt kérdéses. Ugyanis a Nagytanács halálos ítéletet nem hozhatott, kellett hozzá a megszállók jóváhagyása, ezért feljűk is indokolni kellett a halálos ítéletet. Ez nem volt könnyű, hiszen Jézus semmi bűnt nem követett el, de nemcsak Jézust akarták megölni, hanem Lázárt is. Erről így tudósít János Evangéliumban Isten kijelentése: „Nagyon sokan megtudták a zsidók közül, hogy ő ott van és odamentek; nemcsak Jézus miatt, hanem azért is, hogy lássák Lázárt, akit feltámasztott a halálból. A főpapok pedig elhatározták, hogy Lázárt is megölik, mert a zsidók közül sokan miatta mentek oda, és miatta hittek Jézusban.” (Jn 12,9-11)

Bevonulás Jeruzsálembe

Jézus a jeruzsálemi bevonulásra készül, - de miért ment Jézus Jeruzsálembe? – mert a zsidó vallás ekkor emlékezett meg pászkaünnepekor az Egyiptomból való szabadulásról, és bárányáldozatot mutattak be. Virágvasárnap a bűnbánatot jelentő nagyböjti időszak utolsó vasárnapja, amivel a keresztyénség azt ünnepli, hogy Jézus a halála előtti napokban bevonult Jeruzsálembe. A szenvedéstörténet ezzel az eseménnyel kezdődik az evangéliumok szerint, de ettől függetlenül, Jézus egész földi élete passió. Ezért foglalja össze az Apostoli Hitvallás Jézus földi tevékenységét ebben a szóban: „szenedett”. Azt, hogy a bevonulás valóban vasárnapra esett-e nem tudjuk, így virágvasárnap megegyezés alapján lett, Jézus Jeruzsálembe vonulásának a napja, húsvét előtt pontosan egy héttel. Valamennyi evangélista beszámol erről, de mindegyik sajátosan. Máté és Márk szerint Jézus kezdeményezésére történt, míg János szerint a tanítványai készítették elő az utat. A szinoptikusok abban megegyeznek, hogy a jerikói vak (vakok) meggyógyítása után említik közvetlenül, míg Lukács közbeszűrja még Zákeus történetét és a minákról szóló példázatot. A jerikói vak Dávid fiának nevezi Jézust, és ezt kiáltja a főváros népe is, de ez nem azt jelenti, amit ők értenek alatta, a politikai szabadítást elhozó Messiás megérkezését, hanem a béke fejedelmének eljövételét. János evangélista Lázár feltámasztásához, majd azt követően a betániai megkenetéshez kapcsolja. Van különbség a virágvasárnapi események között is a szinoptikus evangéliumok híradásaiban. Általában ezeket a történeteket kapcsolják e naphoz: bevonulás, a templom megtisztítása, a fügefafa elszáradása, Jézus hatalmáról szóló párbeszéd. Ezek mind a farizeusok

és sadduceusok ellen szóltak. Lukácsnál hiányzik a fügefafa elszáradása. János viszont egészen másként állítja be a virágvasárnapi események történetét, nála egyértelműen a passióhoz kapcsolódik a bevonulás. A templom megtisztítását Jézus működésének elejére helyezi az első és nem az utolsó jeruzsálemi tartózkodáshoz. (A templomtisztítás tulajdonképpen nem volt más, mint nyílt támadás a jeruzsálemi vallási vezetők és érdekkörök ellen. Elsősorban szadduceusok érdekeit sértette, de másokét is. A jeruzsálemi lakosság - mai fogalmak szerint – az idegenforgalomból, vallási turizmusból élt. A pénzváltók 5%-os haszonnal dolgoztak, türoszi pénzermékre cserélték az olyan pénzeket, melyeken római uralmi jelképek vagy felirat volt látható.) Különbség még az is, hogy a Jeruzsálem feletti jézusi sírást csak Lukács említi. A virágvasárnapi események tükrében világossá válik, hogy Izrael népe mennyire csalódott Jézusban, ez a félreértések napja volt, innen egyenesen a keresztre vezet az útja. Királyi voltát ugyan felvállalja, de teljesen másként, mint ahogy a népe várta. Még azok is elfordultak tőle, akik e napon szívből éljenezték. A megígért Király bevonulása a kereszt felé vezető út is egyben. A jeruzsálemi bevonulás fordulópont az evangéliumban, mert a Galilea területén végzett szolgálat végéhez érkezett Jézus. Jerikó felől indult, Betánián, majd Betfagén keresztül vezetett az útja az Olajfák hegyén át Jeruzsálembe. Betánia három km-re van keleti irányba a fővárostól, ahol Lázár feltámasztása és Jézus megkenetése is történt. Máté evangélista szerint ezek az események nem követték időben egymást. Betfagé igen közel volt, tulajdonképpen az Olajfák hegyének része, amely egy szombatnapj járóföldre feküdt (Csel. 1,12), és nevének jelentése: „éretlen fügek háza”. Az Olajfák hegye 900 m magas, innen leereszkedve elénk tárul a város. Jézus az Olajfák hegyén át érkezik, hogy beteljesüljön az ősi prófécia, mely szerint innen kell a Messiásnak eljönnie (Zak. 14, 1-5.). Jézus tanítványaival és nagy sokasággal érkezik a páska ünnepére és a már ott lévő zarándokok is csatlakoztak, mikor hírért vették jöttének. Jézust pálmaággal köszöntik, ami Júdea jelképe. A pálmaágak (Jn 12,13-ban pálmaágak szerepelnek, a szinoptikusoknál pedig faágak) jelölték az ókori ember számára a győztes iránt érzett hódolatot, tiszteletet. A pálmafa az Istenben bízó ember győzelmét jelképezi a Zsolt 92,13-16 versében. Azok, akik az Istenben bíznak, hasonlóak a pálmához: öreg korukban is képesek mások szomját oltani, éhségét csillapítani, értékeket közvetíteni. Bizonyos következtetések szerint, akár a sokszorosára is felduzzadhatott a város lakossága, tehát helytálló az evangélisták által említett nagy sokaság. Jézust a jeruzsálemi bevonulás alkalmával úgy köszöntik, mint Dávid Fiát, Izrael Megváltóját, és az arámi Hozsánnakiáltással fogadják, melynek jelentése: „Ments

meg!”, „Most ments meg!” Liturgiai használata során a szó az „Isten megment” és a „Dicsőség legyen (a Messiásnak)” jelentéseket kapta. A hozsánna szó a Zsolt. 118,25-ben található meg, amelyet a zarándokok a templomba való bevonuláskor énekeltek, s amellyel Isten dicsőségére és megmentő cselekedetére utaltak. Mégis épp emiatt utasítják el őt az emberek, pedig bevonulásakor minden ember örül neki, az egész tömeg nagy hangon üdvözli, de amint Jézus megmutatja, hogy nem az emberek elvárása szerinti király, nem az emberi gondolkodás szerinti uralkodó, hanem Isten szerinti Messiás, akkor már nem állnak mellé, nem támogatják éljenző tömegként, és nem üdvözlik hangos szóval. Jézus alázatosan vonul be Jeruzsálembe, egy igénytelen igavonó állaton, egy szamárcsikón. Választásának többféle jelentést hordozó üzenete van:

- 1 A szamár a prófétát jelképező állat az Ószövetségben
- 2 A szamár egy békés állat a lóval ellentétben. Az ókori keleti kultúrákban a ló harci állatnak számított, amelyen földi királyok, hadvezérek, katonák közlekedtek. Jézus ezzel arra utalt, hogy ő másfajta király, aki békességet hoz. (Zak 9,9)
- 3 Jézus azt az állatot választja, amely a földműves ember teherhordó állata volt, és ily módon vállal a társadalom minden rétegével közösséget.
- 4 Jézus olyan szamarat választ, amelyen „még nem ült soha senki” (Mk 11,2), Máté ezt a szamárcsikó képével fejezi ki.

Az alázatos bevonulás ellenére sokan félreértették mindezeknek az üzenetét. A nép gondolatai olyan király körül forogtak, aki hatalmat szerez magának, dicsőséget hoz a népnek, legyőzi a római elnyomókat, és nemzeti királyságot alapít. Jézus célja viszont egy sokkal mélyebb értelmű királyság megalapítása.

Összegzés

Jézus virágvasárnapi bevonulásakor a köznéptől elkülönülő farizeusok és írástudók kivárási álláspontra helyezkedtek, de a tömeg lelkesedett az általa Messiásnak tartott személyért. Krisztus azonban a felé irányuló elvárásoknak nem tett eleget virágvasárnapkor, mert nem lépett trónra, nem szított lázadást a római elnyomókkal szemben és nem koronáztatta meg magát, viszont az ünneplést elfogadta, ami a lelki vezetésre vonatkozott. Virágvasárnap különös ünnep, mert egyszerre van jelen az öröm és a halál, a dicsőség és a szenvedés, a nép ujjongása és gyűlölettől eltorzult kiáltása. Akik Jézus jeruzsálemi bevonulásakor hozsannát kiáltanak, a passióban már Krisztus kereszthalálát követelik. Ennek az eseménydús történet-sornak a középpontjában ott áll Jézus, a csendes, hallgató, és mégis hallatlanul erőteljes, templomot tisztító, tanító, megbocsátásért imádkozó Megváltó, aki kétféleképpen áll előttünk: mint a király, és mint a szolga. Király, mert az Aranykapun vonul be, egyéves szamárcsikón, amin még nem ültek a Szent Városba. Király, mert beteljesíti a próféciákat és első útja a templomba visz. Hasonlóan cselekszik, mint a hazatérők a babiloni fogságból vagy a Makkabeusok –megnyílnak előtte a város kapui, a nép hódol neki, ő pedig megtisztítja a Szentélyt, és mondhatni szakrálisan birtokba veszi királyságát ő, az Isten Fia. Jézus egy időben szolga is, ezt már a bevonulás közben is érezzük, hiszen vannak méltatlankodók, rosszindulatúak, akik fékeznek az ünneplést és elhallgattatnák az éneklőket, de őt nem zavarja, hogy sajnálják a hódolatot tőle az emberek. Jézus szolgaságának igazi értelme abban áll, hogy Atyjának engedelmes Fia. Tudja, ha az emberi dicsőítés el is hallgat, a kövek az élettelen világ egész létével dicsőíti és magasztalja őt. Jézus elérkezett arra a pontra, amikor kimondja: „itt az óra” és nem vár többé, nem vitatkozik, nem folytat polémiát, királyként és szolgaként kimondja önmagát a Szent Városban. Ez virágvasárnap története.